

Sisäministeriö
hanketunnus N/10916/2023
kirjaamo.sm@gov.fi

Lausuntopyyntö luonnoksesta sisäministeriön asetukseksi pelastustoimen tilannekuvatoiminnasta VN/10916/2023

Pohjanmaan hyvinvointialueen pelastuslaitoksen lausunto

Sisäministeriö pyytää lausuntoa Sisäministeriön asetus pelastustoimen tilannekuvatoiminnasta -luonnoksesta. Pohjanmaan pelastuslaitos pyrkii käsittelemään tilannekuvatoimintaa kokonaisuutena. Pelastuslaitoksen huomiot on esitetty luettelomerkkien jälkeen.

Pelastuslaki 31 a § (23.3.2023/436) Tilannekuvatoiminta

Pelastustoimen viranomaisten tulee pelastustoimintaan varautumiseksi, pelastustoimen valmiuden säätelemiseksi sekä pelastustoimen palvelujen tuottamisen turvaamiseksi järjestää tilannekuvatoiminta.

Sisäministeriö vastaa pelastustoimen valtakunnallisen tilannekuvatoiminnan järjestämisestä yhteistoiminnassa hyvinvointialueiden valtakunnallisen pelastustoimen tilannekuvan järjestämisestä vastaavan hyvinvointialueen pelastuslaitoksen kanssa.

Aluehallintovirastot tukevat sisäministeriötä 2 momentissa säädetyssä tehtävässä.

Valtakunnallisten ja alueellisten tilanne- ja johtokeskusjärjestelyiden kokoamisesta yhden tai useamman hyvinvointialueen järjestettäväksi säädetään pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 5 §:ssä.

Pelastuslaitos vastaa pelastustoimen tilannekuvatoiminnan järjestämisestä hyvinvointialueella yhteistoiminnassa pelastustoiminnan yhteistyöalueen muiden pelastuslaitosten kanssa.

Tilannekuvan sisällöstä, kokoamisesta, analysoinnista, ylläpitämisestä ja jakamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä sisäministeriön asetuksella. L:lla 436/2023 lisätty 31 a § tulee voimaan 1.1.2024.

- Edellä olevan pelastuslain pykälän mukaan Sisäministeriö vastaa pelastustoimen valtakunnallisen tilannekuvatoiminnan järjestämisestä yhteistoiminnassa hyvinvointialueiden valtakunnallisen pelastustoimen tilannekuvan järjestämisestä vastaavan hyvinvointialueen pelastuslaitoksen kanssa.
 - o Tämä tarkoittaa sitä, että *SM toimittaa tilannekuvajärjestelmän*, jossa asetusluonnoksessa ehdotetut asiat toteutuvat.

Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011

4 § Sisäasiainministeriön tehtävät

Sisäasiainministeriön tehtävänä on sen lisäksi mitä pelastuslaissa säädetään huolehtia:

- 1) pelastustoimen yleisestä kehittämisestä ja valtakunnallisesta strategisesta suunnittelusta;
- 2) pelastustoiminnan valtakunnallisen johtamisvalmiuden ylläpitämisestä;
- 5) pelastuslain 97 §:ssä tarkoitetun erityiskaluston hankkimisesta ja toiminnan rahoittamisesta.

5 § Aluehallintoviraston tehtävät

Aluehallintoviraston tehtävänä on sen lisäksi mitä pelastuslaissa säädetään:

- 2) avustaa sisäasiainministeriötä pelastustoiminnan johtamisessa tarvittavan tiedon hankinnassa ja tilannekuvan ylläpitämisessä;

Asetusluonnos

2 § Tilannekuvan sisältö

Pelastustoimen tilannekuvan tulee vähintään sisältää pelastustoimen tehtäviin, valmiuteen tai palveluiden tuottamiseen vaikuttavat sekä pelastustoiminnan ja poikkeusoloissa pelastustoimen vastuulla olevan väestönsuojelun johtamisen edellyttämät tiedot:

- 1) pelastustoimen palvelujärjestelmän valmiudesta;
- 2) toimintaympäristön tilasta tai sen muutoksista, onnettomuuksista, riskeistä ja häiriötilanteista, muista tapahtumista ja niiden uhkista;
- 3) käynnissä olevan pelastustoiminnan tehtävästä tai tehtävistä; sekä
- 4) poikkeusolojen olosuhteiden ja valmiuslain toimivaltuuksien soveltamisen vaikutuksista pelastustoimen palvelujärjestelmään sekä väestönsuojelun tapahtumista ja käynnissä olevista tehtävistä.

3 § Tilannekuvan kokoaminen

Pelastustoimen viranomaisten tulee koota ja tallentaa vastuullaan oleva tilannekuva yhdenmukaisesti hyvinvointialueen alueella, yhteistyöalueittain ja valtakunnallisesti. Alueellisten tilanne- ja johtokeskusjärjestelyiden kokoamisesta yhden tai useamman hyvinvointialueen järjestettäväksi säädetään pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) 5 §:ssä. Sisäministeriön ja aluehallintovirastojen tehtävistä tilannekuvatoiminnassa säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa pelastustoimesta (407/2011).

- Koska tilannekuvan on oltava yhteensopivaa ja määrämuotoista, on tilannekuvaa varten tarkoituksenmukaista luoda *valtakunnallinen tilannekuvajärjestelmä*.
- Alueellisten tilanne- ja johtokeskusjärjestelyiden kokoaminen yhden tai useamman hyvinvointialueen järjestettäväksi eli tarkoittanee hyvinvointialueen ja valtakunnallisen johtokeskuksen väliin tulevia keskuksia. Näiden keskusten tarve on kyseenalainen (tai tarpeettomia).

4 § Tilannekuvan analysointi

Pelastustoimen tilannekuva tulee analysoida sen käyttötarkoitukseen soveltuvaan muotoon päätöksentekoa tai muita toimenpiteitä varten. Tilannekuva tulee analysoida hyvinvointialueittain, pelastustoiminnan yhteistyöalueittain ja valtakunnallisesti.

5 § Tilannekuvan ylläpitäminen

Pelastustoimen tilannekuvaa tulee ylläpitää jatkuvasti. Pelastustoimen tilannekuvan muodostamisessa tarvittavat tiedot tulee pitää tilannekuvan kokoamisessa määriteltyjen vaatimusten mukaisesti ajantasaisena. Tilannekuvadokumentit tulee säilyttää viiden vuoden ajan.

- Analysointi ja jatkuva ylläpito vaativat resursseja ja pelastuslaitos toivoo, että *lisäresurssitarve huomioidaan lisäyksenä rahoitukseen.*
- Jotta luetellut vaatimukset täyttyvät kaikkialla samanlaisin, viittaamme aikaisempaan *SM toimittamaan tilannekuvajärjestelmään.*

6 § Tilannekuvan jakaminen

Hyvinvointialueen pelastuslaitoksen tulee jakaa pelastustoiminnan yhteistyöalueen tilannekeskukselle ja valtakunnalliselle tilannekeskukselle niiden tehtävien hoitamista varten tarvittavat tiedot ja tilannekuva. Hyvinvointialueiden pelastustoiminnan yhteistyöalueen tilannekeskuksen tulee jakaa alueensa hyvinvointialueiden pelastuslaitoksille ja valtakunnalliselle tilannekeskukselle niiden tehtävien hoitamista varten tarvittavat tiedot ja tilannekuva. Pelastustoimen tilannekuvaa tulee pelastuslain (379/2011) 35 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla jakaa myös muille pelastustoimintaan osallistuville viranomaisille

- Lisäys tekstiin: Valtakunnallisen tilannekeskuksen tulee jakaa alueensa hyvinvointialueiden pelastuslaitoksille ja pelastustoiminnan yhteistyöalueen tilannekeskukselle niiden tehtävien hoitamista varten tarvittavat tiedot ja tilannekuva.
 - o Koska pelastuslain mukaan Pelastustoimen viranomaisten, eli koskee myös valtakunnallisen tilannekeskuksen viranomaisia, tulee pelastustoimintaan varautumiseksi, pelastustoimen valmiuden säätämiseksi sekä pelastustoimen palvelujen tuottamisen turvaamiseksi järjestää tilannekuvatoiminta.
 - o Valtakunnallisessa tilannekeskuksessa on paras tilannekuva, koska myös AVI osallistuu tilannekuvan tuottamiseen (pelastusasetus).
 - o Valtakunnallisen tilannekuvan jakaminen auttaa pelastuslaitoksia varautumaan omien tehtäviensä hoitamiseen.
 - o Yhteistyöalueen keskuksen tarve kannattaa miettiä uudelleen.

Pohjanmaan hyvinvointialueen pelastuslaitos

Pelastusjohtaja Tero Mäki

Valmistelijat

Dan Gref, valmiuspäällikkö puh. 040 837 3685 etunimi.sukunimi@ovph.fi
Ismo Ojala, palomestari puh. 040 837 3681 etunimi.sukunimi@ovph.fi

Jakelu

Pelastuslaitoksen Johtoryhmä

Pohjanmaan hyvinvointialue
Pelastuslaitos
Wolffintie 36 F12
65200 Vaasa
040 620 4248
pohjanmaanhyvinvointi.fi